

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 14. júna 2011 *

Vo veci C-196/09,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Rady pre sťažnosti európskych škôl z 25. mája 2009 a doručený Súdnemu dvoru 29. mája 2009, ktorý súvisí s konaním:

Paul Miles a i.

proti

európskym školám,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, sudcovia A. Borg Barthet, M. Ilešič (spravodajca), J. Malenovský, U. Lohmus, E. Levits, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen a T. von Danwitz,

* Jazyk konania: francúzština.

generálna advokátka: E. Sharpston,
tajomník: R. Şereş, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 9. júna 2010,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— P. Miles a i., v zastúpení: S. Orlandi a J.-N. Louis, advokáti,

— európske školy, v zastúpení: M. Gillet, advokát,

— Európska komisia, v zastúpení: B. Eggers a J.-P. Keppenne, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 16. decembra 2010,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 18 ZFEÚ, 45 ZFEÚ a 267 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi 137 učiteľmi, ktorých Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska pridelilo do európskych škôl, a týmito školami v súvislosti s tým, že tieto školy zamietli prispôsobiť odmeny žalobcov vo veci samej po znehodnotení libry za obdobie pred 1. júla 2008, a so spôsobom výpočtu uplatňovaným od tohto dňa na prispôsobenie odmien fluktuácii výmenných kurzov iných mien ako eura.

Právny rámec

Dohovor o štatúte európskych škôl

- 3 Európske školy boli založené na základe dvoch dokumentov, po prvé štatútu európskych škôl, podpísaného v Luxemburgu 12. apríla 1957 (*Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov*, zväzok 443, s. 129), a po druhé protokolu o založení európskych škôl z 13. apríla 1962 s odkazom na štatút európskych škôl, podpísaného v Luxemburgu 13. apríla 1962 (*Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov*, zväzok 752, s. 267).

- 4 Tieto dokumenty boli nahradené Dohovorom o štatúte európskych škôl, uzavretým v Luxemburgu 21. júna 1994 (Ú. v. ES L 212, s. 3; Mim. vyd. 16/001, s. 16; ďalej len „dohovor o európskych školách“), ktorý nadobudol platnosť 1. októbra 2002 a predstavuje právny nástroj uplatňovaný v súčasnosti. Na rozdiel od pôvodných dokumentov, ktorých účastníkmi boli iba členské štáty, dohovor o európskych školách uzavreli aj Európske spoločenstvá, ktoré boli na tento účel splnomocnené rozhodnutím Rady 94/557/ES, Euratom zo 17. júna 1994, ktorým sa Európske spoločenstvo a Európske spoločenstvo pre atómovú energiu splnomocňujú na podpísanie a uzavretie Dohovoru o štatúte Európskych škôl (Ú. v. ES L 212, s. 1; Mim. vyd. 16/001, s. 14).
- 5 Prvé až štvrté odôvodnenie dohovoru o európskych školách uvádzajú:

„berúc do úvahy, že na vzdelávanie detí zamestnancov Európskych spoločenstiev na účely zabezpečenia dobrého fungovania európskych inštitúcií boli od roku 1957 zriaďované zariadenia, ktoré mali názov ‚Európska škola‘;

berúc do úvahy, že Európske spoločenstvá sa snažia zabezpečiť spoločné vzdelanie týchto detí a že preto prispievajú do rozpočtu Európskych škôl;

berúc do úvahy, že systém Európskych škôl je jediný svojho druhu; berúc do úvahy, že predstavuje formu spolupráce medzi členskými štátmi navzájom a medzi členskými štátmi a Európskymi spoločenstvami, pričom plne uznáva zodpovednosť členských štátov za obsah vyučovania a usporiadanie ich vzdelávacieho systému ako aj za ich kultúrnu a jazykovú rôznorodosť;

[berúc do úvahy, že]

...

- vyučujúcim zamestnancom ako aj iným osobám, na ktorých sa vzťahuje tento štatút, by mala byť poskytovaná primeraná právna ochrana proti konaniu Najvyššej rady alebo správnych rád; preto by sa mala zriadiť Rada pre sťažnosti, ktorá by mala presne stanovené právomoci,
 - právomocou Rady pre sťažnosti nie je dotknutá právomoc vnútroštátnych súdov vo veciach občianskoprávnej a trestnoprávnej zodpovednosti“.
- 6 Podľa článku 7 dohovoru o európskych školách je Rada pre sťažnosti európskych škôl (ďalej len „Rada pre sťažnosti“) spolu s Najvyššou radou, generálnym tajomníkom a radami inšpektorov jedným zo spoločných orgánov pre všetky školy.
- 7 Podľa článku 26 dohovoru o európskych školách „Súdny dvor Európskych spoločenstiev má výhradnú právomoc v sporoch medzi zmluvnými stranami týkajúcich sa výkladu a uplatňovania tohto dohovoru, ktoré nevyriešila Najvyššia rada“.
- 8 Článok 27 dohovoru o európskych školách stanovuje:

„1. Zriaďuje sa Rada pre sťažnosti.

2. Rada pre sťažnosti má výhradnú právomoc v prvej a poslednej inštancii, ak boli vyčerpané všetky správne postupy, v akomkoľvek spore týkajúcom sa uplatňovania tohto dohovoru na všetky osoby, na ktoré sa tento dohovor vzťahuje, s výnimkou administratívnych a pomocných zamestnancov, a spore týkajúcom sa zákonnosti akéhokoľvek aktu založeného na tomto dohovore alebo predpisov prijatých podľa tohto dohovoru, ktoré by nepriaznivo pôsobili na osoby na strane Najvyššej rady, správnej rady škôl pri výkone ich právomocí, ktoré sú špecifikované týmto dohovorom. Ak sú tieto spory finančnej povahy, Rada pre sťažnosti má neobmedzenú právomoc.

Podmienky a podrobnejšie pravidlá týkajúce sa týchto procesov stanovia podľa potreby služobné predpisy pre učiteľský zbor alebo podmienky zamestnávania učiteľov na čiastočný úväzok, alebo všeobecné školské poriadky.

3. Členmi rady pre sťažnosti sú osoby, o ktorých nezávislosti nie sú pochybnosti a sú uznávaní ako schopní právnici.

Stať sa členmi Rady pre sťažnosti sú oprávnené len osoby, ktoré sú uvedené na zozname zostavenom Súdnym dvorom Európskych spoločností.

4. Štatút Rady pre sťažnosti prijme jednomyseľne Najvyššia rada.

Štatút Rady pre sťažnosti určí počet členov Rady pre sťažnosti, postup ich vymenovania Najvyššou radou, dĺžku ich funkčného obdobia ako aj finančné predpisy, ktoré sú na nich uplatniteľné. Štatút upresní spôsob fungovania Rady pre sťažnosti.

5. Rada pre sťažnosti prijme svoj rokovací poriadok, ktorý musí obsahovať ustanovenia potrebné na uplatňovanie štatútu.

Rokovací poriadok si vyžaduje jednomyseľné schválenie Najvyššou radou.

6. Rozsudky vydané Radou pre sťažnosti sú pre strany záväzné a, ak ich tie strany nevykonajú, vynutiteľné príslušnými orgánmi členských štátov v súlade s ich príslušnými vnútroštátnymi predpismi.

7. Iné spory, v ktorých sú školy zúčastnenou stranou, patria do právomoci vnútroštátnych súdov. Týmto článkom nie je dotknutá najmä príslušnosť vnútroštátnych súdov vo veciach občianskoprávnej a trestnoprávnej zodpovednosti.“

Štatút Rady pre sťažnosti európskych škôl

9 Článok 1 Štatútu Rady pre sťažnosti európskych škôl znie:

„1. Radu pre sťažnosti... tvorí šesť členov vymenovaných na obdobie piatich rokov...

2. Najvyššia rada ich vymenúva na základe dvojtretinovej väčšiny hlasov zo zoznamu, ktorý na tento účel zostaví Súdny dvor Európskych spoločenských.

3. Ich funkčné obdobie sa môže mlčky obnoviť na rovnaké obdobie, pokiaľ... Najvyššia rada na základe dvojtretinovej väčšiny výslovne nerozhodne inak.

...“

10 Podľa článku 3 tohto štatútu „členovia Rady pre sťažnosti sa počas svojho funkčného obdobia nesmú angažovať v žiadnej politickej alebo administratívnej činnosti ani v žiadnom zamestnaní, ktoré nie je zlučiteľné s ich povinnosťou spravovať sa nezávisle a nestranne“.

11 Článok 5 tohto štatútu stanovuje, že „člen Rady pre sťažnosti môže byť zbavený svojej funkcie len vtedy, ak ostatní členovia prítomní na plenárnom zasadnutí rozhodnú na základe dvojtretinovej väčšiny hlasov, že prestal splňať potrebné podmienky...“

12 Článok 15 toho istého štatútu stanovuje:

„...“

2. Žiadny člen sa nemôže zúčastniť na vyšetrovaní prípadu, na ktorom je osobne zainteresovaný alebo do ktorého bol predtým zaangažovaný, či už ako splnomocnenec, právny zástupca alebo poradca strany alebo osoby, ktorá je na prípade zainteresovaná, alebo ako člen súdu alebo vyšetrovacej komisie alebo v akejkoľvek inej funkcii.

3. Ak sa člen zdrží hlasovania z jedného z vyššie uvedených dôvodov alebo z osobitného dôvodu, informuje o tom predsedu Rady pre sťažnosti, ktorý v prípade potreby zariadi, aby ho nahradil iný člen.

4. Ak predseda Rady pre sťažnosti alebo sekcie uváži, že niektorý člen má osobné dôvody na to, aby sa zdržal hlasovania, vymení si názory s dotknutou osobou; v prípade nezhody rozhoduje rada alebo sekcia. Po vypočutí dotknutého člena rada alebo sekcia rokuje a hlasuje v jeho neprítomnosti. Ak sa dotknutá rozhodovacia komora rozhodne, že člen musí odísť, predseda Rady pre sťažnosti môže zariadiť jeho výmenu.“

Služobný poriadok zamestnancov pridelených do európskych škôl

¹³ Služobný poriadok zamestnancov pridelených do európskych škôl (ďalej len „služobný poriadok pridelených zamestnancov“) prijíma Najvyššia rada na základe právomoci, ktorá jej v tomto ohľade patrí podľa dohovoru o európskych školách.

¹⁴ V znení uplatniteľnom od októbra 2004 do 30. júna 2008 článok 49 služobného poriadku pridelených zamestnancov stanovoval:

„1. Za podmienok stanovených v tejto kapitole a pokiaľ nie je výslovne stanovené inak, zamestnanec má nárok na odmenu zodpovedajúcu jeho zaradeniu a platovému stupňu, ako to stanovuje príloha III k tomuto služobnému poriadku.

2. a) Príslušné vnútroštátne orgány uhradia zamestnancom vnútroštátne platy a informujú riaditeľa o týchto uhradených sumách, pričom uvedú všetky zložky zohľadnené na účely ich výpočtu vrátane povinných odvodov do sociálnej poisťovne a daní.

- b) Európska škola uhrádza rozdiel medzi na jednej strane odmenou stanovenou v tomto služobnom poriadku a na strane druhej protihodnotou vnútroštátnych odmien znížených o povinné odvody na sociálne zabezpečenie.

Táto protihodnota sa vypočíta v mene krajiny, v ktorej zamestnanec vykonáva svoju funkciu, na základe výmenných kurzov používaných na prispôsobenie plátov úradníkov Európskych spoločenstiev.

Ak je táto protihodnota vyššia ako odmena stanovená v tomto služobnom poriadku na kalendárny rok, rozdiel medzi týmito sumami patrí dotknutému zamestnancovi.

...

- 15 Komentár k článku 49 ods. 2 písm. b) služobného poriadku pridelených zamestnancov spresňoval:

„Ustanovenia služobného poriadku úradníkov Spoločenstva predpokladajú ako referenčný kurz pre iné devízy ako euro prijatie rozpočtového kurzu účinného k 1. júlu dotknutého roka. Táto referenčná sadzba sa použije na prepočet plátov na eurá.“

- 16 V októbri 2008 Najvyššia rada rozhodla od 1. júla 2008 zmeniť článok 49 ods. 2 písm. b) služobného poriadku pridelených zamestnancov tak, že medzi druhý a tretí pododsek tohto ustanovenia vložila tento pododsek:

„Tieto výmenné kurzy sa porovnávajú s mesačnými výmennými kurzami uplatňovanými na vykonanie rozpočtu. V prípade odchýlky rovnej alebo vyššej ako 5 percent zaregistrovanej pre jednu alebo viacero devíz vo vzťahu k doposiaľ sledovaným výmenným kurzom sa pristúpi k prispôsobeniu od tohto mesiaca. Ak prahová hranica nie je dosiahnutá, výmenné kurzy sú aktualizované najneskôr po šiestich mesiacoch.“

- 17 Podľa článku 79 služobného poriadku pridelených zamestnancov možno proti rozhodnutiam prijatým v správnej a vo finančnej oblasti podať správnu sťažnosť generálnemu tajomníkovi. Proti jeho výslovným alebo implicitným zamietajúcim rozhodnutiam možno podať žalobu podľa článku 80 tohto štatútu, ktorého odsek 1 stanovuje:

„Rada pre sťažnosti má výlučnú právomoc v prvej a poslednej inštancii v sporoch medzi riadiacimi orgánmi školy a zamestnancami, pokiaľ ide o zákonnosť aktu, ktorý má na nich nepriaznivý vplyv. Ak sú tieto spory finančnej povahy, Rada pre sťažnosti má neobmedzenú právomoc.“

- 18 Podľa článku 86 služobného poriadku pridelených zamestnancov „výklad článkov predmetného služobného poriadku analogických s článkami služobného poriadku úradníkov Spoločenstva sa uskutoční podľa kritérií uplatňovaných Komisiou“.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- ¹⁹ Paul Miles a ďalší 136 žalobcovia vo veci samej sú učitelia, ktorých Spojené kráľovstvo pridelo do jednej z európskych škôl. V súlade s článkom 49 služobného poriadku pridelených zamestnancov sa im vyplácajú na jednej strane vnútroštátne platy od orgánov Spojeného kráľovstva a na druhej strane príplatok rovnajúci sa rozdielu medzi odmenou upravenou týmto poriadkom a protihodnotou vnútroštátnych platov znížených o povinné odvody na sociálne zabezpečenie, ktorú uhrádza európska škola (ďalej len „európsky príplatok“).
- ²⁰ V období od 1. júla 2007 do 30. júna 2008 sa európsky príplatok vypočítaval – podľa článku 49 ods. 2 písm. b) služobného poriadku pridelených zamestnancov v znení uplatniteľnom počas tohto obdobia – ako rozdiel medzi odmenou stanovenou týmto poriadkom a protihodnotou celkového vnútroštátneho platu vyjadreného v librách a prepočítaného na eurá na základe rozpočtového kurzu uplatňovaného Európskym spoločenstvom k 1. júlu 2007.
- ²¹ Od októbra 2007 došlo k značnému znehodnoteniu libry. Toto znehodnotenie sa však nezohľadnilo pri výpočte európskeho príplatku žalobcov pred 1. júlom 2008, keďže výmenný kurz uplatňovaný na platy úradníkov Európskych spoločenstiev, na ktorý uvedené ustanovenie odkazuje, sa upravuje iba raz ročne.
- ²² Paul Miles a ostatní žalobcovia vo veci samej podali medzi 15. aprílom a 20. májom 2008 generálnemu tajomníkovi európskych škôl správne sťažnosti, ktorými sa domáhali, aby bol výmenný kurz libry prehodnotený a európske príplatky od novembra

2007 prepočítané. Vzhľadom na to, že tieto sťažnosti uvedený generálny tajomník implicitne zamietol, podali žalobcovia vo veci samej 15. decembra 2008 a 9. januára 2009 Rade pre sťažnosti žaloby o neplatnosť, v ktorých sa domáhajú okrem iného náhrady škody za obdobie od novembra 2007 do júna 2008. V tejto súvislosti žalobcovia najmä prostredníctvom námietky napádajú nezákonnosť článku 49 ods. 2 písm. b) služobného poriadku pridelených zamestnancov z hľadiska článkov 12 ES a 39 ES.

23 V októbri 2008 Najvyššia rada európskych škôl zmenila článok 49 ods. 2 písm. b) služobného poriadku pridelených zamestnancov na účely možnosti pružnejšieho prehodnotenia výmenných kurzov v prípade výrazných zmien kurzov mien členských štátov mimo eurozóny. Nadobudnutie účinnosti tejto zmeny bolo stanovené na 1. júla 2008, keďže retroaktívne uplatnenie by vyvolalo značné náklady a znamenalo by, že od zamestnancov pridelených členskými štátmi, ktorých mena bola zhodnotená, by sa požadovalo vrátenie nadmerného európskeho príplatku.

24 Rada pre sťažnosti uvádza, že právny systém európskych škôl je systémom *sui generis*, ktorý sa odlišuje tak od systému Spoločenstiev a Európskej únie, ako aj od systému členských štátov, hoci predstavuje určitú formu spolupráce medzi nimi. Spresňuje, že z toho možno vyvodiť, že aj keď vnútroštátne alebo medzinárodné právne nástroje, ktorých stranami samotné európske školy nie sú, nemôžu tieto školy ako také právne zaväzovať, základné zásady, ktoré sú v týchto právnych nástrojoch obsiahnuté alebo na ktoré tieto nástroje odkazujú, keďže sú spoločne prijímané tak právnym poriadkom Únie, ako aj právnym poriadkom členských štátov, musia prinajmenšom slúžiť ako referencie pre činnosť orgánov týchto škôl. Okrem toho normy práva Únie, na

ktoré odkazujú práve predpisy prijaté na základe dohovoru o európskych školách, sú v rámci systému uvedených škôl priamo uplatniteľné.

- 25 Rada pre sťažnosti konštatuje, že za týchto podmienok sú žalobcovia vo veci samej oprávnení prostredníctvom námietky namietať nezákonnosť článku 49 ods. 2 písm. b) služobného poriadku pridelených zamestnancov z hľadiska článkov 12 ES a 39 ES.
- 26 Rada pre sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že dohovor o európskych školách výslovne stanovuje iba to, že Súdny dvor je príslušný rozhodovať spory medzi zmluvnými stranami. Vzniká však otázka, či na výklad a uplatnenie zásad práva Únie, na ktoré sa možno odvolať pred Radou pre sťažnosti, ako aj predpisov tohto práva, na ktoré odkazujú ustanovenia prijaté podľa tohto dohovoru, môže byť Rada pre sťažnosti, hoci patrí do systému *sui generis*, ktorý sa odlišuje tak od systému Spoločenstva, ako aj členských štátov, považovaná za súdny orgán, na ktorý sa vzťahuje článok 234 ES.
- 27 Rada pre sťažnosti v tejto súvislosti zdôrazňuje, že bola zriadená dohovorom, ktorý sa týka výlučne Spoločenstva a jeho členských štátov, na účely zabezpečenia jednotnej súdnej ochrany v oblasti právomocí, ktoré jej boli zverené. Tento dohovor okrem toho stanovuje, že jej rozsudky musia byť v prípade potreby vykonané príslušnými orgánmi členských štátov a že spory, ktoré nepatria do jej právomoci, patria do právomoci vnútroštátnych súdov. Bolo by teda paradoxné, ak by sa v rámci sporu týkajúceho sa európskych škôl mohli na Súdny dvor obrátiť iba vnútroštátne súdy. Nakoniec možnosť Rady pre sťažnosti položiť prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru zodpovedá cieľu článku 234 ES, ktorým je zaistiť jednotný výklad práva Únie.

28 Pokiaľ ide o otázku, či je článok 49 ods. 2 písm. b) služobného poriadku pridelených zamestnancov zlučiteľný s článkami 12 ES a 39 ES, Rada pre sťažnosti sa domnieva, že odpoveď na ňu naráža na určité ťažkosti. Poukazuje na to, že vzhľadom na skutočnosť, že sporné ustanovenie bolo zmenené až od 1. júla 2008, teda osem mesiacov po zistenom výraznom znehodnotení libry, učitelia pridelení Spojeným kráľovstvom boli pri výpočte ich odmeny pred uvedeným dátumom znevýhodnení. Okolnosť, že učitelia pridelení inými členskými štátmi boli tým, že k úprave odmien pred týmto dátumom nedošlo, zvýhodnení, pretože mena týchto štátov bola zhodnotená, môže postoj európskych škôl odôvodniť o to menej, keďže jej účinkom bolo prehĺbenie existujúcej nerovnosti zaobchádzania s učiteľmi. Podľa Rady pre sťažnosti sa takáto situácia javí nielen v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie založenej na štátnej príslušnosti, ale zdá sa, že môže byť aj prekážkou voľného pohybu pracovníkov.

29 Za týchto podmienok Rada pre sťažnosti rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Má sa článok 234 [ES] vykladať v tom zmysle, že súdny orgán, akým je Rada pre sťažnosti, ktorá bola zriadená článkom 27 [dohovoru o európskych školách], patrí do jeho pôsobnosti, a keďže Rada pre sťažnosti rozhoduje v konečnom stupni, je povinná predložiť Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania?
2. Majú sa v prípade kladnej odpovede na prvú otázku článku 12 [ES] a 39 [ES] vykladať v tom zmysle, že bránia uplatneniu systému odmeňovania platného v rámci európskych škôl v rozsahu, v akom tento systém, hoci sa výslovne odvoláva na

systém vzťahujúci sa na úradníkov Spoločenstva, neumožňuje zohľadniť, a to ani retroaktívne, znehodnotenie meny spôsobujúce stratu kúpnej sily učiteľov pridelených orgánmi dotknutého členského štátu?

3. Môže v prípade kladnej odpovede na druhú otázku rozdielna situácia učiteľov pridelených do európskych škôl, ktorých odmena je vyplácaná jednak vnútroštátnymi orgánmi a jednak európskou školou, kde vyučujú, a úradníkov Európskeho spoločenstva, ktorých odmena je vyplácaná výlučne Spoločenstvom, vzhľadom na zásady uvedené v bodoch uvedených vyššie a aj keď dotknutý poriadok výslovne odkazuje na Služobný poriadok úradníkov Spoločenstva, odôvodniť, že výmenné kurzy určené na zachovanie rovnocennej kúpnej sily nebudú rovnaké?“

O právomoci Súdneho dvora

Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

- ³⁰ Žalobcovia vo veci samej, ako aj Komisia sa domnievajú, že Súdny dvor má právomoc rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý mu predložila Rada pre sťažnosti, a že Rada pre sťažnosti je nielen oprávnená predložiť Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 tretieho odseku ES, ale

je povinná takýto návrh podať. Európske školy majú naopak opačný názor, a preto navrhujú odpovedať na prvú otázku záporne.

- 31 Žalobcovia vo veci samej a Komisia tvrdia, že Rada pre sťažnosti spĺňa všetky kritériá používané na kvalifikáciu orgánu ako „súdneho orgánu“ v zmysle článku 234 ES, ako ich stanovila judikatúra Súdneho dvora. Rada pre sťažnosti bola zriadená na základe zákona, je zriadená trvalo, jej členovia spĺňajú všetky záruky nezávislosti, jej jurisdikcia má záväznú povahu, uplatňuje právne predpisy a konanie je obdobné konaniu pred riadnymi súdmi, ktoré spĺňa zásadu kontradiktórnosti. Komisia dopĺňa, že Rada pre sťažnosti v danom prípade vykonáva súdnu činnosť, keďže rozhoduje o spore medzi žalobcami vo veci samej a európskymi školami ako zamestnávateľom.

- 32 Žalobcovia vo veci samej a Komisia sa domnievajú, že aj keď Rada pre sťažnosti nespadá priamo pod konkrétny členský štát, treba ju chápať ako „vnútroštátny súdny orgán“ v zmysle článku 234 ES. Súdny dvor totiž už v rozsudku zo 4. novembra 1997, *Parfums Christian Dior* (C-337/95, Zb. s. I-6013, body 20 až 26), pripustil, že súdny orgán spoločný pre niekoľko členských štátov mu môže predkladať prejudiciálne otázky. Toto riešenie oprel o teleologický výklad článku 234 ES s ohľadom na cieľ zaisťovať jednotný výklad práva Únie na základe tohto ustanovenia. Toto riešenie by sa malo uplatniť takisto na Radu pre sťažnosti, ktorú treba považovať za súdny orgán spoločný pre všetky členské štáty a Úniu a ktorá uplatňuje právo Únie rovnako ako vnútroštátne súdy. Umožniť Rade pre sťažnosti, aby Súdnemu dvoru pri výklade právnych predpisov Únie predkladala návrhy na začatie prejudiciálneho konania, zodpovedá predovšetkým cieľu spočívajúcemu v zaistení jednotného výkladu uvedeného práva.

- 33 Komisia pripúšťa, že Súdnemu dvoru nemôže predložiť návrh na začatie prejudiciálneho konania každý medzinárodný súd iba na základe toho, že uplatňuje normy práva Únie. V predmetnom prípade však ide o špecifický prípad súdneho orgánu spoločného pre všetky členské štáty, ktorý nahrádza vnútroštátne súdy, ktoré by inak boli príslušné. Žalobcovia vo veci samej uvádzajú, že nemožno pripustiť, aby sa členské štáty uzavretím dohovoru o európskych školách, ktorého cieľom okrem toho zjavne nie je obmedzenie oblasti pôsobnosti práva Únie, vyhli svojim povinnostiam vyplývajúcim zo zmlúv.
- 34 Komisia a žalobcovia vo veci samej zastávajú názor, že keďže je Únia zmluvnou stranou dohovoru o európskych školách, je tento dohovor, ako aj celé z neho odvodené právo, nedielnou súčasťou práva Únie. Žalobcovia z toho vyvodzujú, že Súdny dvor má právomoc rozhodnúť v rámci prejudiciálneho konania tak o tomto dohovore, ako aj o služobnom poriadku pridelených zamestnancov.
- 35 Európske školy sa domnievajú, že z článku 27 dohovoru o európskych školách vyplýva, že Rada pre sťažnosti je súdnym orgánom. Zjavne však nejde o vnútroštátny súd. Hoci Súdny dvor mohol rozšíriť, najmä v už citovanom rozsudku *Parfums Christian Dior*, pojem vnútroštátny súd na Súdny dvor Beneluxu, bolo to tak preto, že v oblasti duševného vlastníctva existuje právna úprava Únie. Služobný poriadok pridelených zamestnancov však nemožno považovať za oblasť, v ktorej existuje právna úprava Únie, ale iba za výraz vzdania sa právomoci zo strany členských štátov v prospech orgánov európskych škôl s cieľom, aby tieto orgány usporiadali svoje vzťahy s učiteľmi, ktorí do nich boli pridelení. Predloženie veci v oblasti ochranných známk Súdnemu dvoru Beneluxu malo okrem toho povahu incidenčného konania v rámci konaní prebiehajúcich pred vnútroštátnymi súdmi, zatiaľ čo medzi súdnou činnosťou vykonávanou Radou pre sťažnosti a súdnou činnosťou vykonávanou vnútroštátnymi súdmi neexistuje nijaký vzťah. Samotná skutočnosť, že od vnútroštátnych súdov

možno požadovať vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutí Rady pre sťažnosti, nemá v tomto ohľade význam.

- 36 Európske školy tvrdia, že väzby, ktoré majú s Úniou, i keď nepochybne úzke, nestačia na to, aby bol služobný poriadok pridelených zamestnancov považovaný za súčasť práva Únie. Aj keď z judikatúry Rady pre sťažnosti vyplýva, že zásady rovnosti zaobchádzania a voľného pohybu pracovníkov sú základnými zásadami, ktoré musia orgány európskych škôl vrátane Rady pre sťažnosti dodržiavať, nemožno z toho vyvodiť, že predpisy prijaté Najvyššou radou európskych škôl treba považovať za právo Únie. Otázky, ktoré boli položené, sa týkajú iba vzťahov medzi európskymi školami a ich pridelenými zamestnancami bez toho, aby existoval priamy vzťah k právu Únie. Za týchto podmienok Súdny dvor podľa európskych škôl nemá právomoc odpovedať na prejudiciálne otázky podané Radou pre sťažnosti z dôvodu nedostatočnej väzby k tomuto právu.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 37 Treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry pri posudzovaní, či má vnútroštátny orgán povahu „súdu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, čo predstavuje otázku, ktorá spadá výlučne do práva Únie, berie Súdny dvor do úvahy ako celok všetky také skutočnosti, akými sú právne postavenie orgánu, jeho pôsobenie, záväzný charakter jeho právnych aktov, kontradiktórna povaha konania, použitie právnych predpisov orgánom, ako aj jeho nezávislosť (pozri najmä rozsudky zo 17. septembra 1997, Dorsch Consult, C-54/96, Zb. s. I-4961, bod 23; z 31. mája 2005, Syfait a i., C-53/03, Zb. s. I-4609, bod 29; zo 14. júna 2007, Häupl, C-246/05, Zb. s. I-4673, bod 16, ako aj z 22. decembra 2010, Koller, C-118/09, Zb. s. I-13627, bod 22).

- 38 Hoci Rada pre sťažnosti – ako uvádzajú všetky dotknuté osoby, ktoré sa v predmetnej veci vyjadrili – spĺňa všetky tieto skutočnosti, a preto musí byť označená za „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, treba uviesť, že znenie tohto ustanovenia odkazuje na „vnútroštátny súdny orgán“.
- 39 Je nutné konštatovať, že Rada pre sťažnosti nespadá pod „členský štát“, ale pod európske školy, ktoré sú, ako uvádza prvé a tretie odôvodnenie dohovoru o európskych školách, systémom „jediným svojho druhu“, v ktorom je prostredníctvom medzinárodného dohovoru vytvorená forma spolupráce medzi členskými štátmi navzájom a medzi členskými štátmi a Úniou, ktorej cieľom je spoločné vzdelávanie detí zamestnancov európskych inštitúcií na účely zabezpečenia ich riadneho fungovania.
- 40 Súdny dvor v bode 21 už citovaného rozsudku Parfums Christian Dior, na ktorý sa odvolávajú žalobcovia a Komisia, nepochybne rozhodol, že neexistuje nijaký platný dôvod na to, aby súd spoločný pre niekoľko členských štátov, ako je Súdny dvor Beneluxu, nemohol predkladať Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky rovnako ako súdy každého z týchto členských štátov.
- 41 Rada pre sťažnosti však nepredstavuje takýto súd spoločný pre niekoľko členských štátov, porovnateľný so Súdnym dvorom Beneluxu. Zatiaľ čo totiž úlohou posledného uvedeného súdu je zabezpečovať jednotnosť uplatňovania právnych predpisov spoločných pre všetky tri štáty Beneluxu a konanie pred ním má povahu incidenčného konania vo vzťahu ku konaniam prebiehajúcim pred vnútroštátnymi súdmi, po ktorého skončení je stanovený konečný výklad právnych predpisov spoločných pre štáty Beneluxu (pozri rozsudok Parfums Christian Dior, už citovaný, bod 22), Rada pre sťažnosti k súdnym systémom členských štátov takéto väzby nemá.

- ⁴² Okrem toho, aj keď bola Rada pre sťažnosti vytvorená všetkými členskými štátmi a Úniou, nič to nemení na skutočnosti, že predstavuje orgán medzinárodnej organizácie, ktorý je napriek funkčným väzbám k Únii od Únie a členských štátov formálne odlišný.
- ⁴³ Za týchto podmienok samotná skutočnosť, že Rada pre sťažnosti je v prípade, že sa jej predloží spor, povinná uplatňovať všeobecné zásady práva Únie, nestačí na to, aby sa na Radu pre sťažnosti vzťahoval pojem „vnútroštátny súdny orgán“, a teda aby spadala do pôsobnosti článku 267 ZFEÚ.
- ⁴⁴ Žalobcovia vo veci samej a Komisia sa však domnievajú, že možnosť alebo dokonca povinnosť Rady pre sťažnosti obrátiť sa v rámci takeéhoto sporu na Súdny dvor je nevyhnutná na zaistenie jednotného výkladu uvedených zásad, ako aj na skutočné dodržiavanie práv, ktoré z nich pre pridelených učiteľov vyplývajú.
- ⁴⁵ V tomto ohľade treba uviesť, že aj keď vývoj systému súdnej ochrany zavedeného dohovorom o európskych školách v zmysle uvedenom v predchádzajúcom bode je bezpochyby predstaviteľný, zmeniť systém platný v súčasnosti prislúcha členským štátom (pozri analogicky rozsudok z 25. júla 2002, Unión de Pequeños Agricultores/Rada, C-50/00 P, Zb. s. I-6677, body 44 a 45).
- ⁴⁶ Z vyššie uvedeného vyplýva, že Súdny dvor nemá právomoc odpovedať na návrh na začatie prejudiciálneho konania predložený Radou pre sťažnosti európskych škôl.

O trovách

- ⁴⁷ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdný dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Súdný dvor Európskej únie nemá právomoc odpovedať na návrh na začatie prejudiciálneho konania predložený Radou pre sťažnosti európskych škôl.

Podpisy